

A BUDAPESTI II. ÉS III. KERÜLETI BÍRÓSÁG VÉGZÉSE

(ÜGYSZÁM: 17.P.III. 22.429/2001/7.)

A Háttér Baráti Társaság a Melegekért Egyesület felperesnek Tarlós István és társai alperesek ellen szerződés érvénytelensége és személyhez fűződő jogok megsértése iránti perében a bíróság meghozta az alábbi végzést:

A bíróság a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmének *helyt ad* és az alperesek közötti 2001. július 10. napján kötött kiegészítő megállapodás hatálya alá lépését jelen per jogerős elbírálásáig *felfüggeszti*.

A végzés előzetesen végrehajtható.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye.

Indokolás

A felperes HIV/AIDS prevencióval, telefonos lelkeségély-szolgálattal, jogsegélyszolgálat működtetésével foglalkozó, 1998. január 1-jétől kiemelkedően közhasznú besorolású társadalmi szervezet.

Az előzetes tárgyalások alapján az egyesület jelenléte biztosított lett volna a Pepsi Sziget elnevezésű, 2001. augusztus 1. és 8. közötti, III. r. alperes által szervezett kulturális rendezvényen.

2001. július 10. napján az alperesek – az I. r. alperes kezdeményezésére – egy kiegészítő megállapodást kötöttek, amely szerint: „...Az évek óta sikeres Pepsi Szigeten a fiatalok védelmében, de a másrészt gondolkodók biztonságának érdekében is, semmi néven rendezett homoszexuális jellegű felvilágosító vagy egyéb címen folytatott műsorok nem lesznek. Az elnevezés e tekintetben közömbös. A lényeg, a Diáksziget az legyen, ami. Zenés, kulturális fesztivál.”

A felperes a fenti megállapodást többirányú keresettel támadta, egyidejűleg ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is előterjesztett, kérve a szerződéses kikötés hatálya alá lépésének jelen per jogerős elbírálásáig történő felfüggesztését.

Hivatkozása szerint az alperesek közötti szerződés jogszabályba ütközik, továbbá jogellenes fenyegetés hatására íródott, így a Ptk. 200. §-a (2) bekezdése, valamint a Ptk. 201. §-a (4) bekezdése alapján érvénytelen.

Ezen túlmenően az alperesek megsértették a Ptk. 76. §-ára alapítottan a személyhez fűződő jogát, valamint az alkotmány 70/A. §-a és a 60. §-a rendelkezéseit is.

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem indoklásában kifejtette, hogy az alperesek támadott szerződése az emberi szabadságjogokat korlátozza, amelynek hatályosulása közvetlenül fenyegető kár, így egyetlen elhárítási lehetősége a fenti intézkedés meghozatala.

Miután a bíróság jelen határozatában csak az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban döntött, az alperesek által előterjesztett ellenkérelmek tekintetében is csak az idevágó részeket emelte ki.

Az I. r. alperes a kereset, valamint az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítását kérte.

Álláspontja szerint a felperesnek jelen perben nincs perbeli legitimációja, így a keresetlevél – a Pp. 130. §-a e) és g) pontja szerinti – idézés kibocsátása nélküli elutasításának van helye.

Ezen túlmenően nem állnak fenn az ideiglenes intézkedés elrendelésének feltételei, így a felperes hivatkozása szerinti közvetlenül fenyegető kárról sem lehet beszélni.

Egyebekben az I. r. alperes eljárása a szerződés megkötése során az Alkotmánybíróság 21/1996. (V. 17.) AB határozatának, valamint az alkotmány 67. §-ának kiterjesztő értelmezéséből eredt.

Az említett határozat abban foglalt állást, hogy a gyermekek fejlődése védelméhez való jog a gyermekek egyesülési joga gyakorlásának korlátozásához vezethet-e abból a szempontból, hogy a gyermekek életkora, valamint az egyesület jellege okán, a gyermek képes-e megismerni és értékelni a homoszexualitáshoz való viszonyára vonatkozó, választható lehetőségeket. Ennek a választásnak a következtében pedig képes-e felmérni azokat a következményeket, amelyek az adott egyesületben való tagságból és a homoszexualitás ott vallott felfogásának nyilvános vállalásából adódhatnak.

Amennyiben pedig a fentiekre hivatkozva a gyermek tagsága a homoszexuális vagy azzal kapcsolatos egyesületekben törvény vagy bírósági határozat folytán kizárható vagy korlátozható, akkor korlátozható a homoszexuális propaganda-műsorok nyilvánossága is.

A II. r. alperes ugyancsak a kereset s az intézkedés elutasítását kérte. Védekezésében előadta, hogy a felperest a kérelem elutasítása esetén sem éri kár, a megállapodás pedig az alkotmány 67. §-a (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseinek Óbuda-Bé-

kásmegyer polgárai többségi érdekében történő érvényesülését célozza. Ennek meghiúsulása nagyobb hátrányt jelent, mint az az esetleges előny, amely a vélt felperesi, kisebbségi érdek sérelmével járna.

A III. r. alperes az ideiglenes intézkedés teljesítését nem ellenezte. Egyebekben előadta, hogy a támadott megállapodást 2001. július 13-án, tekintettel annak semmis voltára felmondta.

A IV. r. alperes érdemi nyilatkozatot nem tett, míg az V. r. alperes álláspontja szerint az érintett megállapodás a III. r. alperes kezdeményezésére felbontásra került, így a kérelem okafogyottá vált.

A kérelem az alábbiak szerint alapos.

A fentiek indokolását megelőzően a bíróság – figyelemmel az alperesek által előterjesztettekre – két dologra kíván rámutatni, amelyek rögzítése a kérelem érdemi vizsgálatának előfeltétele volt.

Az első a felperesi perbeli legitimáció hiányával kapcsolatos, I. r. alperes részéről előterjesztett eljárásjogi aggály.

A felperes a bíróság felhívására becsatolta a Fővárosi Bíróság 9. Pk. 60.214/1995/9. sz. alatti, 2000. március 3-án jogerőre emelkedett végzését, amellyel mint kiemelkedően közhasznú szervezetet vették nyilvántartásba. Emellett ugyancsak becsatolta az egyesület alapszabályát, amelyből megállapítható volt, miszerint a szervezet célja többek között új intézmények és szolgáltatások létrehozásának elősegítése az állami és civil szférában a meleg közösségeknek a társadalomba való jobb integrálódása érdekében. Ezen túl az emberi jogok védelme, amely szerint az egyesület minden közéleti megnyilvánulásának közvetett vagy közvetlen célja a szexuális kisebbségek megkülönböztetése elleni küzdelem.

Ebből eredően a Pp. 48. §-a szerinti jogképességgel rendelkezik, és a Ptk. 234. §-a (1) bekezdése, valamint a Ptk. 235. §-a (1) bekezdése szerinti perlési előfeltételek is fennállnak. A becsatolt alapszabályból megállapítható, hogy a felperes érintettsége az ügyben nem lehet vitás.

A második kifogás a kérelem okafogyottságával volt kapcsolatos.

A bíróság az eljárás jelen szakaszában nem tulajdonított relevanciát a III. r. alperesnek a megállapodás felmondására vonatkozó nyilatkozatának. Miután a szerződés megszűnésére vonatkozóan a többi szerződő fél nem tett egybehangzó nyilatkozatot, a III. r. alperes egyoldalú eljárása nem eredményezhette a szerződés megszűnését, s így a kereset okafogyottságát.

A felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelme alapjául elsődlegesen az alkotmány 70/A. §-át hívta fel azzal, hogy az emberi szabadságjogokat korlátozó szerződés hatályosulása közvetlenül fenyegető kárt jelent.

A hatályos magyar alkotmány szélesen értelmezi az egyenjogúságot.

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

Fentiekből eredően az egyenjogúság alkotmányos elve megtiltja, hogy az állam az állampolgárokkal szemben a jog bármely területén diszkriminációt alkalmazzon.

Az Alkotmánybíróság 20/1999. (VI. 17.) AB határozata kapcsolódva a fentiekhez megerősítette, hogy az egyéb helyzet alapján nyújtott védelem vonatkozik a szexuális irányultság miatti különbségtételre is, azaz tiltja a szexuális orientáción alapuló diszkriminációt.

Összevetve a fentiekkel a sérelmezett megállapodást, megállapítható volt, hogy az általánosságban, azaz jellegétől függetlenül minden olyan program vagy műsor megtartását tiltja, amely homoszexuális jellegű. Ennek következtében nemcsak a felvilágosító vagy tájékoztató, de a kulturális jellegű rendezvények sem tarthatók meg azok homoszexuális volta vagy jellege miatt.

A kiegészítő megállapodás tehát ebben a formájában kifejezetten a már hivatkozott szexuális orientáción alapuló diszkriminációt fogalmazza meg, indokolatlanul megsértve az alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglaltakat.

A bíróság álláspontja szerint a fenti megállapodás tartalmilag csak abban az esetben lehetett volna helytálló, ha a szerződő felek ezt megelőzően kellően valószínűsítették, hogy a Szigeten tartandó homoszexuális műsorok olyan sérelmet okoznak másoknak, amelyek indokolt jogkövetkezménye azok betiltása.

Önmagában azonban az I. r. alperes hivatkozása a fiatalkorúak és a gyermekek egyesülési joga korlátozhatóságának alkotmányos lehetőségére a homoszexualitással kapcsolatos egyesületeknél nem kellő alap a kirekesztő jellegű, negatív társadalmi hozzáállás érvrendszerét megtestesítő diszkriminatív döntésre.

Különösen nem abból az aspektusból, hogy a felperes mint bejegyzett kiemelten közhasznú társadalmi szervezet vett volna részt a megrendezendő homoszexuális jellegű programokban. Ehhez mérten

pedig, amennyiben az alapszabály szerinti célokat és tevékenységi kört tekintve az abban foglaltak kimerítették az 1997. évi CLVI. tv. (Khtv.) előírásait a közhasznú minőséget illetően, lehetővé téve számukra egyesületként a nyilvánosság elé lépést is, úgy indokolatlan és teljes mértékben logikátlan az I. r. alperes érvelése.

Kétségkívül a jognak szerepe van bizonyos erkölcsi normák épségének megőrzésében, de ez nem jelenthet olyan korlátozást, amely összeegyeztethetetlen az alkotmányos renddel.

Ugyancsak nem jelentheti – utalva már a II. r. alperes védekezésében foglaltakra az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban –, hogy hatósági úton lehetőség van rákényszeríteni a többség morális akaratát a kisebbségre, akiknek pedig mint egyéneknek joguk van a „mássághoz” mindaddig, amíg ezzel mások alapvető állampolgári jogait nem sértik.

Az alkotmány 67. §-a (1) és (2) bekezdésében foglaltak ilyen módon történő értelmezése nemhogy elősegítené az alkotmányban is megfogalmazott esélyegyenlőségek kiküszöbölését, de mindinkább felerősíti a társadalom előítéleteit a szexuális kisebbségekkel szemben.

A Pp. 156. §-a szerinti ideiglenes intézkedés célja azonnali jogvédelem biztosítása az időmúlás miatt utóbb már el nem hárítható jogsérelem megelőzésére.

A felperes által előadottak, figyelemmel a becsatolt okiratokra is, kellően valószínűsítették a kérelemben foglaltakat, azaz olyan, azonnali jogvédelmet kívánó helyzet állt elő a megállapodás létrejöttével, amelynek elhárítása a kérelmező külön méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges.

Bár a felperes kérelmében a Pp. 156.§-a (1) bekezdésének első fordulata szerint jelölte az azonnali jogvédelmet igénylő helyzetet, a bíróság a harmadik fordulat alapul vétele mellett döntött, figyelemmel arra, hogy az első fordulat értelmezése nem fedi a kérelem indokolásában előadottakat. A kérelem jogcíme megjelölésének ebben az esetben nem volt jelentősége, miután tartalmában egyértelműen meghatározott volt, milyen kérdésben kell a bíróságnak döntenie.

Fentiekre tekintettel a bíróság az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben foglaltak teljesítését elrendelte és a támadott megállapodás hatálybalépését felfüggesztette.

*Budapest, 2001. július 23.
Dr. Polgárné Dr. Vida Judit*